

teme

Položaj klasične filologije

Bruna Kuntić-Makvić

U prostorijama Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održan je 17.XI 1976. godine sastanak Hrvatskog društva klasičnih filologa. Na dnevnom su redu bile dvije važne teme: izvještaj o interkatedarskom sastanku klasičnih filologa Jugoslavije, gdje se govorilo o položaju klasičnih jezika u školama i na fakultetima SFRJ, te, kao drugo, stanje klasičnih jezika u školama Hrvatske.

U okviru prve točke, članovi su izviješteni o radu sastanka predstavnika katedri klasične filologije iz Skopja, Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, održanog u Zagrebu u proljeće 1976.g.

Na tom je sastanku sa žaljenjem uočena tendencija smanjenja broja klasičnih odjeljenja pri osnovnim školama u Jugoslaviji, pa čak i gašenje ustanova srednješkolskog stupnja, koje su imale klasična odjeljenja.

Sudionici su izrazili uvjerenje da je u našem jugoslavenskom socijalističko-humanističkom sistemu obrazovanja neophodno u svakoj SR imati bar jednu klasičnu gimnaziju, tj. srednju školu na kojoj se predaje latinski i grčki jezik. Ona je neophodna kao centar i rasadnik specifičnog, koliko temeljitog toliko i širokog obrazovanja. Uz nju, nužno valja imati i osnovne škole klasičnog smjera, odnosno klasična odjeljenja pri osnovnim školama gdje za to postoji interes.

Sudionici smatraju potrebnim da latinski jezik, kao ishodište velikom dijelu živih svjetskih jezika, kao izvor brojnih suvremenih stručnih izraza svakodnevnog govora, kao neophodnost brojnih nauka /medicina, farmacija, pravo, povijest, arheologija, filozofija, romanistika itd./ i napokon kao temelj današnje evropske i svjetske kulture, bude uvršten kao obavezan predmet u 3. i 4. razrede srednjoškolskih ustanova društvenog smjera, u medicinske i slične ustanove, dok bi na ostalim srednjoškolskim ustanovama u istim razredima latinski bio fakultativni predmet. Sve je ovo predloženo i s obzirom na činjenicu da je latinski jezik na mnogim visokoškolskim ustanovama uvjetni predmet.

Na zagrebačkom interkatedarskom sastanku sastavljen je elaborat, upućen odgovornim republičkim i pokrajinskim organima, te Među-

republičkoj konferenciji za reformu školstva. U njemu su izložena navedena mišljenja, a podvučena je i činjenica da su učenici klasičnih škola, odnosno gimnazija, pri eventualnom daljem školovanju ili radu /čak i ako se on odvijao na planu "prirodnih znanosti"/ uvijek pokazivali odlične rezultate. Naše si društvo ne bi smjelo dopustiti da ostane bez takva izvora sposobnih radnih ljudi, i sastavljači elaborata, predstavnici jugoslavenskih katedri klasične filologije, ne preuzimaju na sebe odgovornost za nedostatke koji će pouzdano nastati u profilu svršenih stručnjaka, dopusti li se gašenje dokazano korisnih, pa prema tome i potrebnih školskih ustanova klasičnog smjera.

Na elaborat je do sada stigla pozitivna reakcija Zavoda za osnovno obrazovanje SRH, koji je javio da će klasični jezici biti uvršteni u plan bazičnog obrazovanja u SRH.

U okviru druge točke dnevnog reda, sudionici zagrebačkog sastanka upoznati su sa trenutnim, vrlo neodređenim položajem zagrebačke Klasične gimnazije, i s na žalost određenim, ali vrlo lošim položajem splitske klasične gimnazije.

Okvirni program rada koji su sastavili predavači Klasične gimnazije u Zagrebu vrlo dobro uklapa ovu ustanovu duge tradicije, no zato nipošto ne i tromu da prati nova kretanja, u sadašnju reformu školstva. No članovi Hrvatskog društva klasičnih filologa smatraju, da se klasičnim gimnazijama ne smije davati strogo određene pri usmjerenju učenika, jer su one i do sada dokazale da mogu ovom društvu osposobiti jednako radnike iz društvenog, kao i prirodnog područja.

Da bi nastava klasičnih jezika bila što suvremenija i proširena nizom spoznaja iz opće kulture koje smo naslijedili od Grka i Rimljana, članovi Društva odlučili su pokrenuti sastanke stručnih aktiva.

Uzevši u obzir slab odaziv na elaborat zagrebačkog skupa, članovi Društva odlučili su delegirati jednog predstavnika Zavodu za osnovno obrazovanje, a izabrana je i grupa delegata koja će običi odgovorna mjesta, i izvijestiti o zaključcima sastanka Društva. Posebna će komisija sastaviti podnesak sa zaključcima zagrebačkog sastanka, što će izabrani delegati ponijeti sa sobom.

Iz diskusije na sastanku Društva mogle bi se sažeti ove osnovne misli:

Nastava klasičnih jezika ne smije nestati iz naših škola, jer je dokazano njeno uspješno odgojno-obrazovno djelovanje. Ona olakšava učenje živih stranih jezika, neophodno u zemlji s razvijenim turizmom i trgovačkim vezama s nizom stranih zemalja. Brojni ugovori što ih naša zemlja potpisuje s drugima o naučnoj suradnji, postavljaju pred nas zahtjev da imamo stručnjaka visokog profila, a u njemu nesumnjivo sudjeluje i klasična naobrazba. U samim okvirima naše zemlje i njenog visokog školstva klasična je naobrazba nužna za čitav niz nauka. Očekuje se da kroz pet godina svi predavači osnovnih škola steknu stupanj VSS. Oni će, dakle, morati nadoknadivati znanje latinskog jezika, u koliko ga nisu stekli u srednjoj školi. Može li si ovo društvo dopustiti da istovremeno stvara nove predavače s istim manjkom? Spomenuta je i opće poznata činjenica da u suvremenom govoru ima sve veći broj tzv. internacionalnih riječi, izvorno latinskih i grčkih, te uslijed nepoznavanja izvornika dolazi do brojnih grešaka, više tužnih nego smiješnih. Poznavanje latinskog i grčkog jezika donosi sobom i poznavanje mnogih činjenica koje ulaze u opću kulturu. Povijesna i

arheološka građa što ju pruža naša zemlja u velikoj mjeri počiva na klasičnoj kulturi. Možemo li si u tim uvjetima dopustiti grčku i latinsku nepismenost? Sjetimo se napokon našeg turizma, za koji se često govori i piše da mu nedostaju privlačni sadržaji. Ova ih zemlja ima, i to mnogo, a ipak se, evo, nađosmo u situaciji da raspravljamo o tome treba li ili ne - odgajati kadrove koji će zaista razumjeti čime raspolažu.

Iz svih ovih razloga potrebno je da se pruži prilika za što bolji nastavak dugog i korisnog djelovanje klasičnih obrazovnih ustanova u našoj zemlji.